

Méltó emlék a múltnak

Went István (1899-1963) akadémikus, egyetemi tanár több, mint három évtizeden át vezette a Debreceni Tudományegyetem, majd az Orvostudományi Egyetem Élettani Intézetét. Tudományos műhelyében számos élenjáró kutató kezdte meg pályafutását. Felfedezései az immunológia és allergológia területén világszerte ismertek.

Went professzor emlékére a Debreceni Orvostudományi Egyetem emlékérmét alapított, melyet azok a kutatók kaphatnak meg, akik a kísérletes orvos-tudomány művelésében kimagasló eredményeket érnek el. 1975 és 2006 között 16 professzor kapta meg a

Went István Emlékérmét munkássága elismeréséül.

A szoborállítás költsége 3 millió forint, melyet az Oktatási és Kulturális Minisztérium Képzőművészeti Lektorátusa valamint a Went család 500-500 ezer forinttal, az Élettani Intézet 1 millió forinttal, a professzor egyik tanítványa és a DE OEC további 1 millió forinttal támogatott.

A szobor Gyórfi Sándor szobrászművész alkotása.

A szoborpark létrehozása 2005-ben kezdődött, a DEOEC főépülete előtt, a klinikák közötti parkban. Terveink szerint itt kapnak helyet az orvos- és egészségtudományok debreceni kiemelkedő személyiségei. Elsőként Tankó Béla, a Debreceni Orvostudományi Egyetem Biokémiai Tanszékének első igazgatója mellszobrát he-

lyeztük el. Az elmúlt év november elején dr. Krompecher István anatómus professzor szobrát avattuk fel, decemberben Sántha Kálmán akadémikus egyetemi tanár, az Idegklinika egykori igazgatójának mellszobra kapta meg méltó helyét a parkban.

Went István

(Arad, 1899. március 30. – Debrecen, 1963. május 13.)

Egyetemi tanulmányait a Budapesti Pázmány Péter Tudományegyetem Orvosi Karán végezte, ahol 1923-ban avatták orvosdoktorrá. Már negyedéves medikus korában felvették a Bakteriológiai és Általános Kórtani Intézetbe. Az immunagglutináció mechanizmusára vonatkozó első vizsgálatait még mint orvostanhallgató tette köz-

zé. Az 1926-27-es években a párizsi egyetem Kórélettani Intézetében dolgozott. A szérumfehérjéjével és a lipoid-anyagcserével kapcsolatos élettani és kórtani működéseket vizsgálta.

1927-29 között Rockefeller-ösztöndíjjal az Amerikai Egyesült Államokban, a Harvard Egyetemen „research fellow in physiology” kinevezést nyert.

1930-ban a Budapesti Tudományegyetem a válogatott fejezetek a kórélettan köréből tárgykörből magántanárrá képesítette.

1930-31 között ismét Rockefeller-ösztöndíjjal Angliában és Észak-Európában tett tanulmányutat, féléven át a koppenhágai Carlsberg-laboratóriumban a fehérjék fizikokémiai tulajdonságait vizsgálta.

33 éves korában, 1932-ben a Debreceni Tudományegyetem Élettani Intézetének igazgatójává nevezték ki előbb mint egyetemi rk., néhány év múlva (1936-ban) mint egyetemi rendes tanárt.

31 éven át vezette az Élettani Intézetet, 16 éven át pedig – mint helyettes – ő irányította az Általános Kórtani Intézetet is.

Went professzor kivételes nevelői képességei és eredeti kutatási irányai Debrecenben bontakoztak ki.

Az 1942/43-as tanévben a Debreceni Tudományegyetem Orvosi Karának dékánja volt, 1954/55-ben és 1956-61 között az önálló Debreceeni Orvostudományi Egyetemnek kutatási, illetve tudományos dékán helyettese volt.

A Magyar Tudományos Akadémia 1948-ban levelező tagjává választotta, az átszervezéskor tanácskozó taggá minősítették, majd 1954-ben ismét levelező tag lett.

Az orvostanhallgatók oktatását és nevelését alapfeladatának tekintette. 1939-ben jelent meg az Általános kórtan című tankönyvének első kiadása (1990-ben a II. kötet), melyet további három kiadás követett. 1946-ban tette közzé Életten c. tankönyvét, melynek harmadik átdolgozott kiadása 1962-ben jelent meg.

Went professzor igazgatásának ideje alatt négy tanszékvezető egyetemi tanár (Kesztyüs, Lissák, Fehér, Varga) és a kísérletes elméleti orvostudomány

számos élenjáró kutatója került ki az Élettani Intézetből.

Kutatásait 100 közleményben és 2 monográfiában tette közzé, és számos hazai és nemzetközi kongresszus előadásain ismertette.

Az anaphylaxiás shock inger elméletével kapcsolatban bizonyította be, hogy egyes szervekből nem hisztamin, hanem kolinszerű mediátorok szabadulnak fel.

Mesterségesen előállított fehérjevegyületeinek kísérletes vizsgálatával bebizonyította, hogy ezek a komplexek immunizálás esetén kemospecifikus antigénekként viselkednek, és a keletkezett ellenanyagok specificitását a fehérjéhez kapcsolódó, biológiailag aktív molekula szabja meg. A hisztamin-azofehérje alkalmazhatónak bizonyult azokban az allergiás folyamatokban, amelyekben a hisztamin felszabadulásának döntő szerepe van.

DR. FUXREITER MARGIT

stratégiai igazgatóhelyettes, DEOEC